

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

HOÀNG LONG – ĐỖ THỊ MINH CHÍNH (đồng Tổng Chủ biên)
VŨ MAI LAN (Chủ biên) – BUI MINH HOA – TRẦN BẢO LÂN
TRỊNH THỊ OANH – CAO SỸ ANH TÙNG – NGUYỄN THỊ THANH VÂN

ÂM NHẠC 6

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HOÀNG LONG – ĐỖ THỊ MINH CHÍNH (đồng Tổng Chủ biên)

VŨ MAI LAN (Chủ biên)

BÙI MINH HOA – TRẦN BẢO LÂN – TRỊNH THỊ OANH – CAO SỸ ANH TÙNG – NGUYỄN THỊ THANH VÂN

ÂM NHẠC

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Hướng dẫn sử dụng sách

Sách thiết kế gồm 8 chủ đề, bám sát 6 mạch nội dung được quy định trong chương trình gồm: Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc. Các biểu tượng được thiết kế theo mạch nội dung và hoạt động giúp các em dễ nhận biết khi học tập.

Dưới đây là các biểu tượng được sử dụng trong sách:

Hát

Lí thuyết âm nhạc

Nghe nhạc

Thường thức âm nhạc

Đọc nhạc

Vận dụng –
Sáng tạo âm nhạc

Nhạc cụ

Hoạt động khởi động

Với nội dung nhạc cụ giai điệu, sách tiếp tục giới thiệu cách chơi 2 nhạc cụ recorder và kèn phím để các em khám phá những bài học mới của nhạc cụ đã chọn.

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Tạm biệt mái trường tiểu học, cánh cửa trường trung học cơ sở đang chào đón các em với nhiều niềm vui và tri thức mới, trong đó có môn Âm nhạc.

Sách *Âm nhạc 6* gồm 8 chủ đề được thiết kế theo trình tự thời gian cả năm học và thể hiện rõ các mạch nội dung như: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc*. Mỗi chủ đề trong sách không chỉ mang đến cho các em những hiểu biết cơ bản về âm nhạc mà còn gửi gắm những tình cảm gắn bó với quê hương đất nước, tình cảm gia đình, thầy cô, bạn bè và mong ước trẻ em trên toàn thế giới được sống trong hoà bình. Qua những giai điệu đẹp, trong sáng, hồn nhiên của âm nhạc, cuộc sống của chúng ta sẽ càng thêm tươi vui, hạnh phúc, tràn đầy tình yêu thương.

Những bài học hấp dẫn, thú vị qua các hoạt động khám phá, luyện tập, biểu diễn, vận dụng và sáng tạo âm nhạc sẽ giúp các em tự tin và thể hiện năng lực âm nhạc của mình.

Chúc các em học môn Âm nhạc thật vui và hiệu quả!

MỤC LỤC

Nội dung	Trang	Nội dung	Trang
Hướng dẫn sử dụng sách	2	CHỦ ĐỀ 5: GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG	37
Lời nói đầu	3	Hát: Bài hát <i>Mưa rơi</i>	38
CHỦ ĐỀ 1: TUỔI HỌC TRÒ	5	Nghe nhạc: Bản hoà tấu nhạc cụ dân tộc <i>Mừng hội hoa bông</i>	40
Hát: Bài hát <i>Con đường học trò</i>	6	Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 3	41
Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Tháng năm học trò</i>	8	Thường thức âm nhạc: Giới thiệu kèn và sáo trúc	42
Thường thức âm nhạc: Giới thiệu đàn piano	9	Vận dụng – Sáng tạo	44
Lí thuyết âm nhạc: Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc	10	CHỦ ĐỀ 6: MẸ TRONG TRÁI TIM EM	45
Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 1	11	Hát: Bài hát <i>Chỉ có một trên đời</i>	46
Vận dụng – Sáng tạo	12	Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Johannes Brahms và tác phẩm <i>Lullaby</i>	48
CHỦ ĐỀ 2: CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP	13	Lí thuyết âm nhạc: Giới thiệu cung và nửa cung	50
Hát: Bài hát <i>Đời sống không già vì có chúng em</i>	14	Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 4	50
Nghe nhạc: Tác phẩm <i>The Blue Danube</i>	16	Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	51
Lí thuyết âm nhạc: Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin	17	Vận dụng – Sáng tạo	52
Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	18	Ôn tập	52
Vận dụng – Sáng tạo	20	CHỦ ĐỀ 7: ĐẾN VỚI ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI	53
Ôn tập	20	Hát: Bài hát <i>Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng</i>	54
CHỦ ĐỀ 3: NHỚ ƠN THẦY CÔ	21	Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Auld Lang Syne</i>	55
Hát: Bài hát <i>Thầy cô là tất cả</i>	22	Lí thuyết âm nhạc: Các bậc chuyển hoá, dấu hoá	56
Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Nhớ ơn thầy cô</i>	24	Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 5	57
Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{4}{4}$	24	Vận dụng – Sáng tạo	58
Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 2	25	CHỦ ĐỀ 8: BÁC HỒ VỚI THIẾU NHI	59
Thường thức âm nhạc: Giới thiệu hình thức Hát bè	26	Hát: Bài hát <i>Bác Hồ – Người cho em tất cả</i>	60
Vận dụng – Sáng tạo	28	Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Việt Nam quê hương tôi</i>	61
CHỦ ĐỀ 4: ƯỚC MƠ HOÀ BÌNH	29	Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Phạm Tuyên và bài hát <i>Như có Bác trong ngày đại thắng</i>	62
Hát: Bài hát <i>Những ước mơ</i>	30	Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	64
Nghe nhạc: Trích đoạn chương IV bản <i>Giao hưởng số 9</i> của Ludwig van Beethoven	32	Vận dụng – Sáng tạo	65
Thường thức âm nhạc: Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn	33	Ôn tập Học kì II	66
Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	34	Bảng giải thích thuật ngữ và khái niệm âm nhạc	67
Vận dụng – Sáng tạo	35		
Ôn tập Học kì I	36		

TUỔI HỌC TRÒ

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Con đường học trò*.
Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu, nội dung, sắc thái bài hát *Tháng năm học trò*.
- **Thường thức âm nhạc:** Hiểu biết về đàn piano.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và phân biệt được các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc.
- **Đọc nhạc:** Nhớ lại các kiến thức lí thuyết âm nhạc đã học để vận dụng đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 1.

HÁT

Con đường học trò

Vừa phải

Nhạc: Nguyễn Văn Hiên

Lời: Ý thơ Từ Nguyên Thạch

Con đường nằm dưới hàng cây. Dắt em đi
giữa hai hè phố vui. Hàng cây ngày mỗi xanh
tươi. Nghiêng lòng ra đón tiếng cười giòn tan. Em
qua em lại bao lần. Hồn nhiên là những bước chân học trò.
Con đường học trò. Con đường học trò. Đưa em qua
những mộng mơ tuổi hồng. Con đường học trò. Con đường học
trò. Đưa em qua những mộng mơ tuổi hồng.

Bài hát *Con đường học trò* có giai điệu vui tươi, nhịp nhàng. Lời ca trong sáng, thể hiện tình cảm vô tư, hồn nhiên, những ước mơ tươi đẹp của tuổi học trò. Bài hát chia thành 2 đoạn:
Đoạn 1: *Con đường nằm dưới hàng cây ... bước chân học trò.*
Đoạn 2: *Con đường học trò ... mộng mơ tuổi hồng.*

Hát kết hợp vận động theo một bài hát đã học

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Con đường nằm dưới hàng cây. Dắt em đi
1 2 3 4 1 2 3 4

giữa hai hè phố vui...
1 2 3 4 1 2 3 4

Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Nhóm 1: *Con đường ... giòn tan.*

Nhóm 2: *Em qua ... bước chân học trò.*

Hoà giọng: *Con đường học trò ... tuổi hồng.*

Hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu

Âm hình 1	Âm hình 2
<i>Con đường nằm dưới hàng cây ... bước chân học trò.</i>	<i>Con đường học trò ... tuổi hồng.</i>

NGHE NHẠC

1 Nghe bài hát *Tháng năm học trò*

Tháng năm học trò (Trích)

Vui tươi

Nhạc và lời: Nguyễn Đức Trung

2 Em hãy chọn một trong hai hoạt động sau:

- Hãy viết 3 – 5 câu chia sẻ cảm nghĩ của em về mái trường, thầy cô sau khi nghe bài hát *Tháng năm học trò*.
- Qua hai bài hát trong chủ đề 1, hãy vẽ bức tranh về thầy cô và bạn bè (sản phẩm sẽ trình bày vào cuối chủ đề 1).

Giới thiệu đàn piano

- 1 **Lắng nghe, cảm nhận tác phẩm *Hungarian Sonata* – Paul de Senneville do Richard Clayderman biểu diễn**

2 **Tìm hiểu về đàn piano**

Đàn piano còn gọi là dương cầm có xuất xứ từ phương Tây và du nhập vào Việt Nam khoảng đầu thế kỉ XX.

Đàn có 2 loại: Loại lớn (Grand Piano) có hộp cộng hưởng nằm ngang và loại nhỏ (Upright) với hộp cộng hưởng đứng.

Piano có hàng âm rộng nhất trong các loại nhạc cụ. Âm thanh được tạo nên do tác động vào hàng phím (phím đen, trắng), kết nối với búa gỗ (đầu búa bọc nỉ) gõ vào hệ thống dây đàn.

Âm sắc đàn piano đầy đặn, phong phú và đa dạng, thể hiện được nhiều cảm xúc của con người. Vì vậy, piano được ví là "ông hoàng" của các loại nhạc cụ.

Piano được sử dụng rộng rãi, có thể độc tấu, hoà tấu và đệm hát.

Grand Piano

Upright Piano

- Kể tên các bộ phận và mô tả cách chơi đàn piano
- Em hãy chia sẻ với các bạn một tác phẩm biểu diễn bằng đàn piano mà em yêu thích.

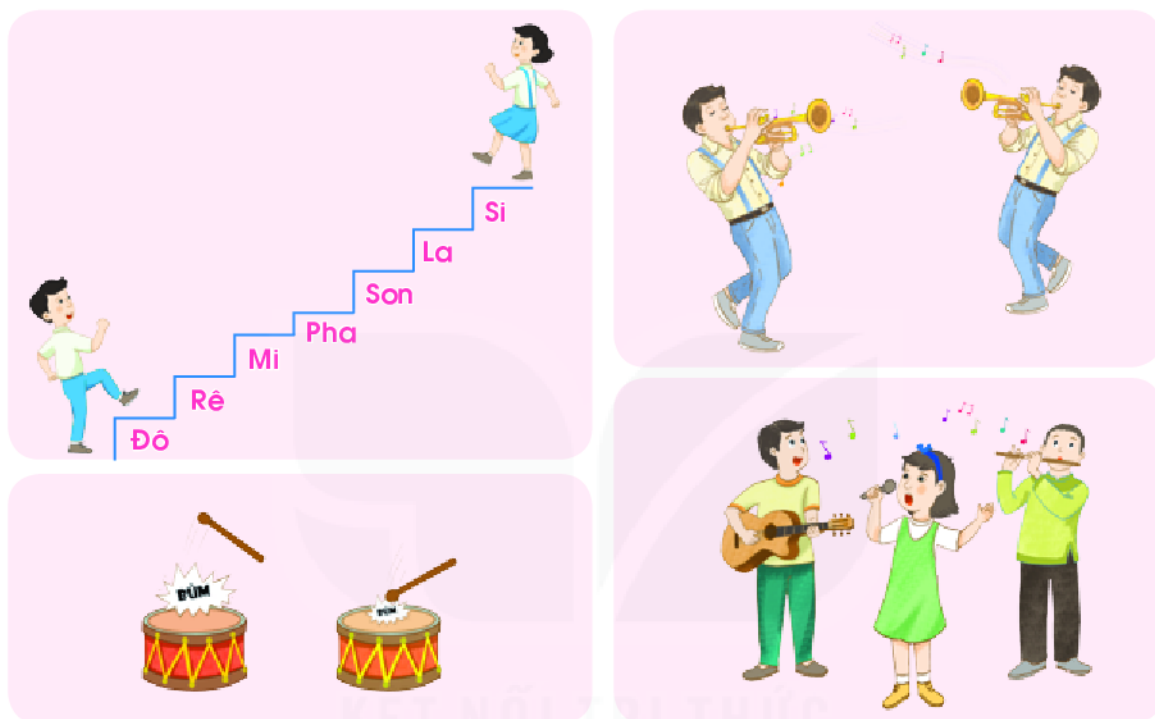

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc

➤ Quan sát, lắng nghe và mô tả các âm thanh

❗ Tìm hiểu các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc

Âm thanh có tính nhạc bao gồm 4 thuộc tính:

- Cao độ: Độ cao thấp, trầm bổng của âm thanh.
- Trường độ: Độ ngân dài, ngắn của âm thanh.
- Cường độ: Độ mạnh, nhẹ hoặc to, nhỏ của âm thanh.
- Âm sắc: Là các sắc thái khác nhau của âm thanh như tiếng sáo, piano, trống, kèn, tiếng hát...

➤ Ghép các thuộc tính với bức tranh thích hợp ở trên

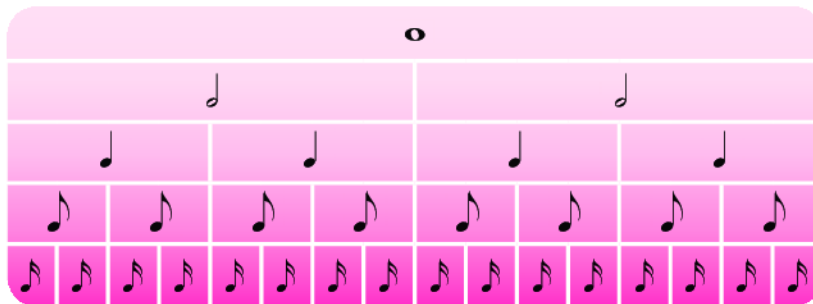
➤ Hãy lấy ví dụ minh họa về các thuộc tính của âm thanh có tính nhạc

ĐỌC NHẠC

➡ Nhắc lại và thực hành một số kí hiệu trường độ ở sơ đồ sau:

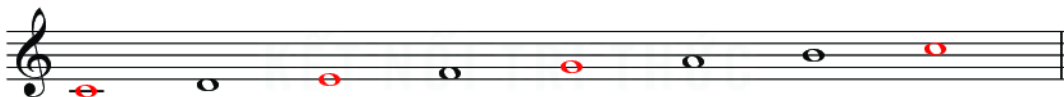

! Đọc nhạc

Bài đọc nhạc số 1

a. Đọc gam Đô trưởng và trực của gam

b. Luyện tập tiết tấu

c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 1

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động sau:

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

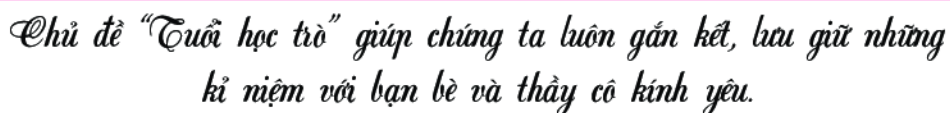

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$

-

CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Đời sống không già vì có chúng em*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu, nhịp điệu tác phẩm *The Blue Danube*.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết được các kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin.
- **Nhạc cụ:** Ôn lại các nội dung nhạc cụ giai điệu đã học ở tiểu học

HÁT

Đời sống không già vì có chúng em

♩ Vừa phải – Vui tươi

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

Lời 1: Vì có chúng em nên đời sống mãi không già.

Vì có chúng em nên mặt đất luôn nở hoa. Bàn chân em

đến giữa đời là thế giới thêm niềm vui. Bàn tay mẫn

non bên người tìm xóa những lo âu dài. Vì có chúng

em nên mùa xuân trong mọi nhà. Vì có chúng

em nên đời sống như trẻ ra. Vì có chúng em nên màu

xanh trên địa cầu. Vì có chúng em chim còn hát mãi ngàn sau.

Bài hát *Đời sống không già vì có chúng em* có giai điệu vui tươi, rộn ràng, ngợi ca cuộc sống tươi đẹp với tiếng cười, tiếng hát của trẻ thơ vang lên khắp nơi nơi.

 Hát kết hợp vận động theo bài *Con đường học trò*

 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

2 Hát theo các hình thức

– Lần 1

Nói tiếp:

Nhóm 1: Vì có chúng em ... luôn nở hoa.

Nhóm 2: Bàn chân em đến ... lo âu dài.

Hoà giọng: *Vì có chúng em ... hát mãi ngàn sau.*

– Lần 2

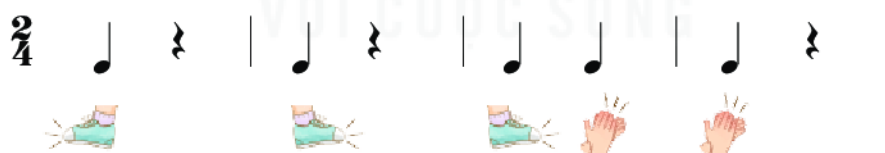
Lĩnh xướng: Vì có chúng em ... nở hoa.

Hoà giọng: *Bàn chân em đến ... hát mãi ngàn sau.*

3 Hát kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu

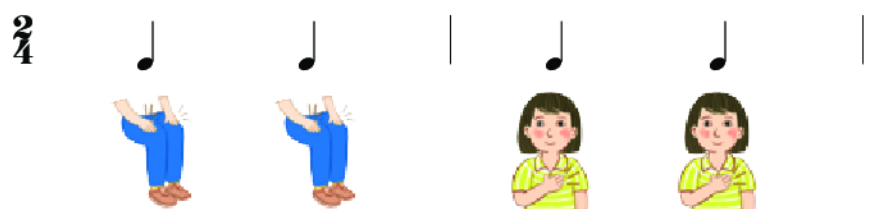
Âm hình 1

Vì có chúng em nên đời sống mãi không già ... lo âu dài.

Âm hình 2

Vì có chúng em như màu xanh trên địa cầu ... hát mãi ngàn sau.

4. **Nêu cảm xúc của em sau khi học bài hát *Đời sống không già vì có chúng em***

NGHE NHẠC

1 Nghe tác phẩm *The Blue Danube* – Johann Strauss II

Phong cảnh sông Danube

2 Hãy nói cảm nhận của em sau khi nghe tác phẩm

3 Cùng vận động theo nhịp $\frac{3}{4}$ của bản nhạc

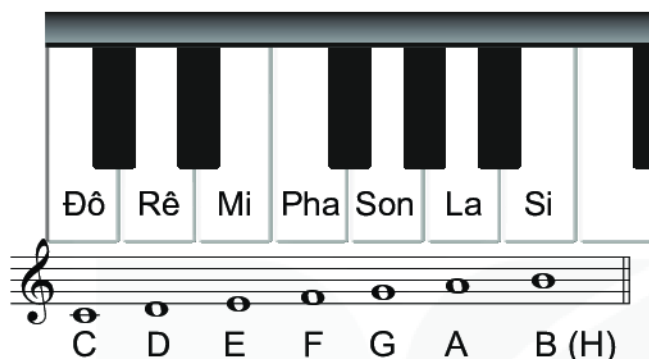

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin

1 Tìm hiểu kí hiệu nốt nhạc bằng chữ cái Latin

Trên thế giới, có nhiều cách kí hiệu nốt nhạc nhưng phổ biến hơn cả là ghi theo hệ thống chữ cái Latin.

2 Ứng dụng đọc tên nốt nhạc bằng chữ cái Latin vào Bài đọc nhạc số 1

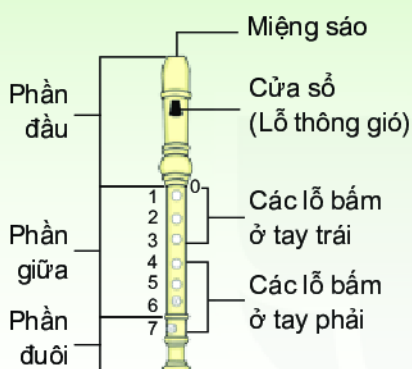
NHẠC CỤ

Ở lớp 4, lớp 5, các em đã học một trong hai nhạc cụ giai điệu recorder hoặc kèn phím. Chúng ta sẽ học nối tiếp cách chơi các nốt mới để vận dụng chơi nhạc cụ và đệm các bài hát, bài đọc nhạc trong các chủ đề. Hãy cùng ôn tập các kiến thức đã học.

Recorder

1 Tìm hiểu về recorder

a. Cấu tạo:

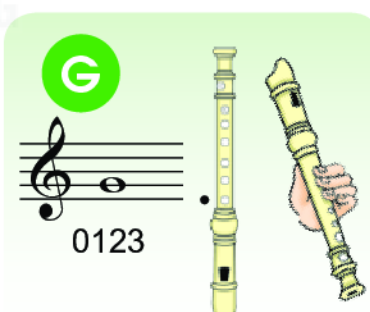
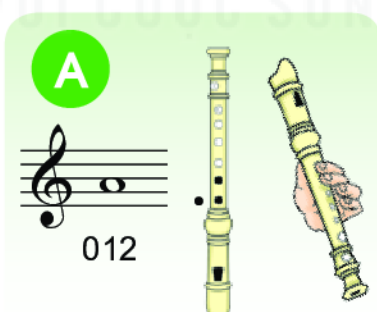
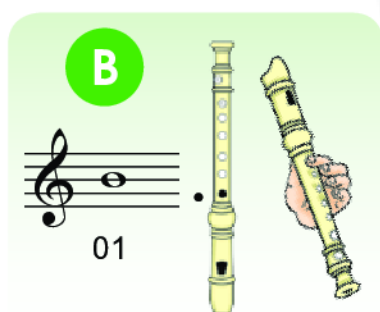

b. Cách chơi:

- Có thể đứng hoặc ngồi, thả lỏng vai và cánh tay khi thổi sáo.
- Cách bấm: Dùng phần đầu ngón tay bịt kín các lỗ bấm.
- Hơi thở: Hít vào – Thở ra nhẹ nhàng.
- Cách giữ sáo trên miệng: Đặt phần cong nhỏ của miệng sáo lên môi, không đưa sâu vào khoang miệng.

c. Bảo quản, vệ sinh recorder trước và sau khi sử dụng.

2 Sơ đồ thế bấm các nốt Si – La – Son

3 Ôn luyện mẫu âm

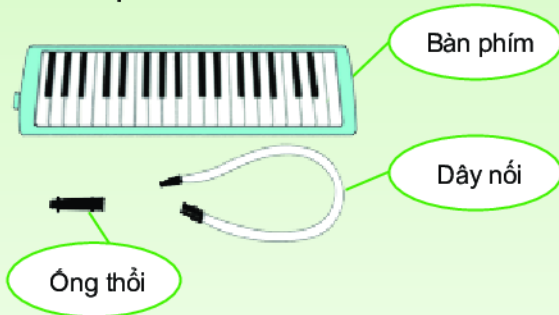

Kèn phím

1 Cấu tạo và cách chơi

a. Cấu tạo:

b. Cách chơi kèn phím:

Thổi và ngắt âm bằng lưỡi

Bấm và ngắt âm trên phím kèn

Sơ đồ ngón bấm

c. Bảo quản kèn phím, vệ sinh ống thổi trước và sau khi sử dụng.

2 Ôn luyện mẫu âm

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

1 Thực hiện các hoạt động âm nhạc

- Biểu diễn bài hát *Đời sống không già vì có chúng em* kết hợp vận động cơ thể theo nhịp điệu.
- Nghe trích đoạn các bài hát, tác phẩm đã học. Nêu tên bài và những hiểu biết của mình về tác phẩm.

2 Trò chơi âm nhạc:

Tìm các chữ cái trong tên của mình gắn với tên nốt nhạc theo kí hiệu Latin

VD: HOA – *nốt La*

3 Hoạt động nhóm: Ứng tác âm nhạc

Âm nhạc làm cuộc sống xung quanh ta trở nên tươi đẹp! Hãy luôn lạc quan, yêu đời và lan tỏa niềm vui, tình yêu thương đến với mọi người.

Ôn tập

1. Hát

- Con đường học trò
- *Đời sống không già vì có chúng em*

2. Nghe nhạc

- Bài hát: *Tháng năm học trò*
- Tác phẩm: *The Blue Danube*

3. Đọc nhạc

Bài đọc nhạc số 1

4. Nhạc cụ

Nhạc cụ đã chọn

5. Lí thuyết âm nhạc

- Các thuộc tính của âm thanh có tính nhạc
- Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin

6. Thường thức âm nhạc

Đàn piano

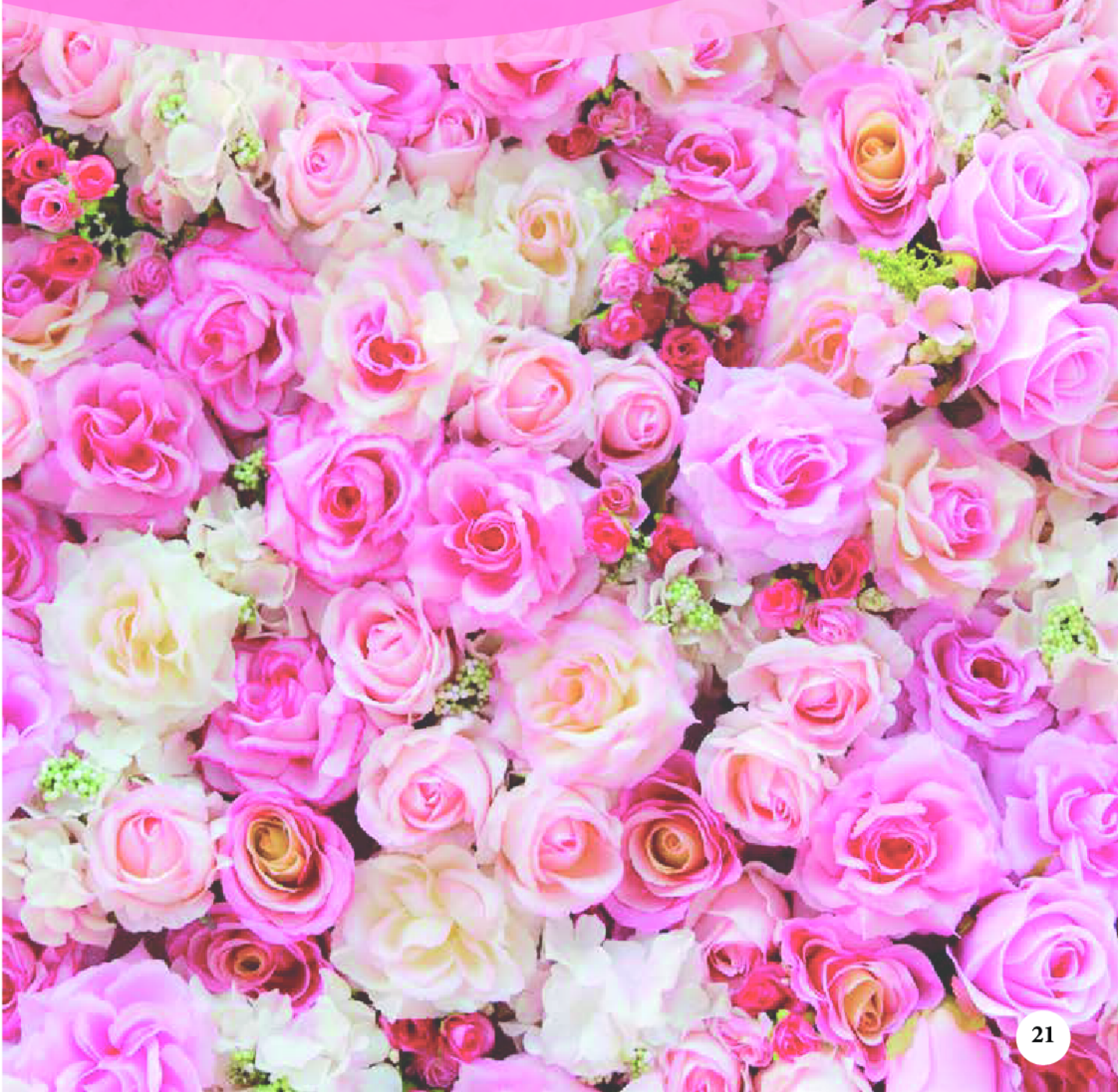

CHỦ ĐỀ 3

NHỚ ƠN THẦY CÔ

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Thầy cô là tất cả*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu, nội dung, sắc thái bài hát *Nhớ ơn thầy cô*.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhớ được khái niệm và cách đánh nhịp $\frac{4}{4}$.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 2.
- **Thường thức âm nhạc:** Nhận biết được các hình thức hát bè và vận dụng vào bài *Thầy cô là tất cả*.

HÁT

Thầy cô là tất cả

Nhạc: Bùi Anh Tú

Lời thơ: Nguyễn Trọng Sửu

Vừa phải – Nhẹ nhàng – Tha thiết

Có bao điều em muốn hỏi, trong trang sách học trò.
Có bao điều em muốn kể, trong năm tháng học trò.

Có bao điều em muốn nói, trong giấc mơ tuổi thơ.
Có bao điều em muốn nói, về tấm lòng thầy...

...cô. Thầy cô là vàng trắng, sáng soi những đêm rằm. Thầy
Thầy cô là dòng sông, mát xanh những cánh đồng. Thầy

cô là gió mát, những trưa hè tuổi thơ. Thầy
cô là cánh sóng, đưa thuyền vờn khơi xa. Thầy

cô là bài thơ, xôn xao tuổi học trò. Thầy
cô là bài ca, ngân nga tuổi học trò. Thầy

cô là tất cả, nâng bước em vào đời.
cô là tất cả, nâng bước em vào đời.

Bài hát *Thầy cô là tất cả* có giai điệu nhẹ nhàng, tha thiết nói lên tình cảm và lòng biết ơn của các bạn học sinh với các thầy, cô giáo. Bài hát chia thành 2 đoạn:

Đoạn 1: *Có bao điều em muốn hỏi ... tấm lòng thầy cô.*

Đoạn 2: *Thầy cô là vàng trắng ... nâng bước em vào đời.*

1 Nghe giai điệu, đoán tên bài hát phù hợp với bức tranh sau

1 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

2 Hát theo các hình thức

a. Lãnh xướng: *Có bao điều ... về tấm lòng thầy cô.*

Hoà giọng: *Thầy cô là vàng trắng ... nâng bước em vào đời.*

b. Hát kết hợp vận động phụ hoạ

3 Em hãy kể những việc làm của em để bày tỏ lòng biết ơn thầy, cô giáo

NGHE NHẠC

1 Nghe bài hát *Nhớ ơn thầy cô*

Nhớ ơn thầy cô (Trích)

Nhanh, vui – Tha thiết

Nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện

2 Cảm nhận nhịp điệu và vận động cơ thể theo bài hát *Nhớ ơn thầy cô*

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Tìm hiểu nhịp $\frac{4}{4}$

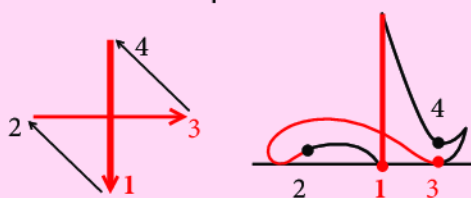
➡ Quan sát, đọc và đếm số phách trong mỗi ô nhịp

1 Khám phá nhịp $\frac{4}{4}$

Nhịp $\frac{4}{4}$ gồm 4 phách trong một ô nhịp, mỗi phách có giá trị trường độ bằng 1 nốt đen. Phách 1 mạnh, phách 2 nhẹ, phách 3 mạnh vừa, phách 4 nhẹ.

Cách đánh nhịp $\frac{4}{4}$:

2 Ứng dụng nhịp $\frac{4}{4}$ vào Bài đọc nhạc số 2

ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc

Bài đọc nhạc số 2

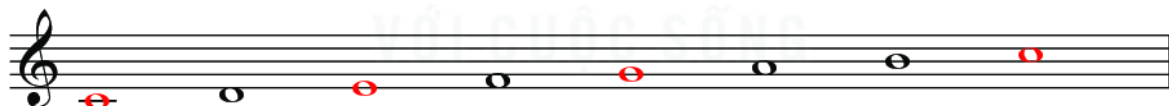
Suliko

Vừa phải

Dân ca Gruzia

a. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

b. Luyện tập tiết tấu

c. Luyện quãng 3

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động sau:

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{4}{4}$

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Giới thiệu hình thức hát bè

- 1 Lắng nghe một số trích đoạn bài hát có hình thức hát bè
- 2 Tìm hiểu về hình thức hát bè

Trong biểu diễn ca hát có đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca và hợp xướng.

Khi hát từ 2 người trở lên, người ta có thể hát bè. Thông thường, hát bè bao giờ cũng có bè chính và bè phụ. Trong nghệ thuật hát bè có nhiều cách hát khác nhau. Giọng hát của các bè cùng vang lên có lúc tiết tấu giống nhau (bè hoà âm); có lúc tiết tấu, giai điệu khác nhau (bè phức điệu) để tạo nên những âm thanh đầy đặn, nhiều màu sắc...

Người ta có thể hát từ 2 đến 4, 5,... bè. Dù hát bè theo cách nào thì sự hoà hợp âm thanh vẫn là tiêu chuẩn cao nhất cần hướng tới.

Ví dụ hát bè hoà âm:

Đời sống không già vì có chúng em (Trích)

Nhạc: Trịnh Công Sơn

Phối âm: Thanh Vân

Vừa phải – Vui tươi

Vì có chúng em nên màu xanh trên địa cầu.

Vì có chúng em chim còn hát mãi ngàn sau.

Ví dụ hát bè đuôi (một hình thức đơn giản của bè phức điệu):

Thầy cô là tất cả (Trích)

Nhạc: Bùi Anh Tú
Phối âm: Minh Chính

Vừa phải – Nhẹ nhàng – Tha thiết

Thầy cô là vàng trắng, sáng soi những đêm rằm. Thầy

Thầy cô là vàng trắng, sáng soi những đêm rằm.

cô là gió mát, những trưa hè tuổi thơ.

Thầy cô là gió mát tuổi thơ...

- Hãy nêu nhận xét của em về bài hát *Thầy cô là tất cả* sau khi có phần hát bè.
- Sưu tầm một vài bài hát có hát bè mà em yêu thích.

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- ❶ Đọc Bài đọc nhạc số 2 kết hợp đánh nhịp $\frac{4}{4}$
- ❷ Biểu diễn theo nhóm bài *Thầy cô là tất cả* bằng các hình thức đã học
- ❸ Giới thiệu với các bạn bài hát em đã sưu tầm về chủ đề thầy cô và mái trường
- ❹ Em hãy tự làm nhạc cụ bằng các vật liệu có sẵn để áp dụng gõ đệm cho bài hát đã học

Các nhạc cụ gõ tự tạo

Hãy luôn yêu quý, kính trọng, biết ơn thầy cô - Những người đã giúp các em trưởng thành từ biết bao bài học quý giá.

CHỦ ĐỀ
4

ƯỚC MƠ HOÀ BÌNH

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Những ước mơ*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận âm điệu hùng tráng qua trích đoạn chương IV của bản *Giao hưởng số 9* – Ludwig van Beethoven.
- **Thường thức âm nhạc:** Hiểu biết đôi nét về Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn.
- **Nhạc cụ:** Bước đầu biết chơi nốt Đô trên recorder. Luyện gam Đô trưởng và ứng dụng vào trích đoạn Bài đọc nhạc số 1 với kèn phím.

Những ước mơ

Vui tươi – Sôi nổi

Nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện

Oi các bạn mình ơi! Tay nắm chặt bàn tay.
Ca hát cùng ngàn mây rồi mặt trời đỏ tươi toả sáng.
Ta muốn cùng ngàn sao, xanh ước vọng trời cao. Ta nhìn cùng vầng
trăng cùng chị Hằng dệt bao mộng vàng. Xanh ơi xanh
thắm, trái bóng xanh bay theo tháng năm. Nào ta nắm chặt
tay cho tình thân ái cháy trong tim mình. Ôi sao vui
Ta luôn mong
quá bước chân vào vòng đời thiết tha. Rồi ta biến thành
muốn thế gian này chẳng còn chiến tranh. Từng khu phố mọc
mây bay vòng thế giới cho thoả ước mơ.
cao ta cùng ngàn sao không còn cách xa.

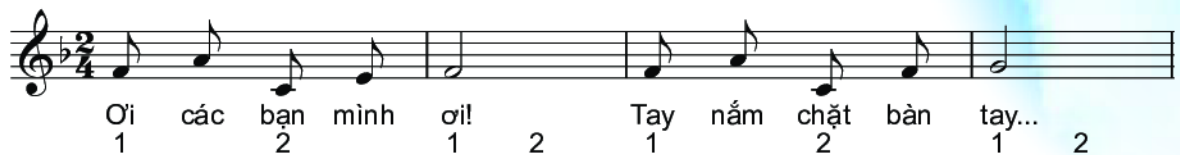
Bài hát *Những ước mơ* có giai điệu vui tươi, sôi nổi, thể hiện mong ước về một tương lai tươi sáng, tràn đầy tình yêu thương của mọi người và cuộc sống hoà bình ở khắp nơi trên thế giới. Bài hát chia thành 2 đoạn: Đoạn 1: *Oi các bạn ... dệt bao mộng vàng*, hát nhẹ nhàng, phóng khoáng. Đoạn 2: *Xanh ơi xanh thắm... thoả ước mơ*, hát say sưa, lời cuốn, sôi nổi.

Hát kết hợp vận động theo âm nhạc

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

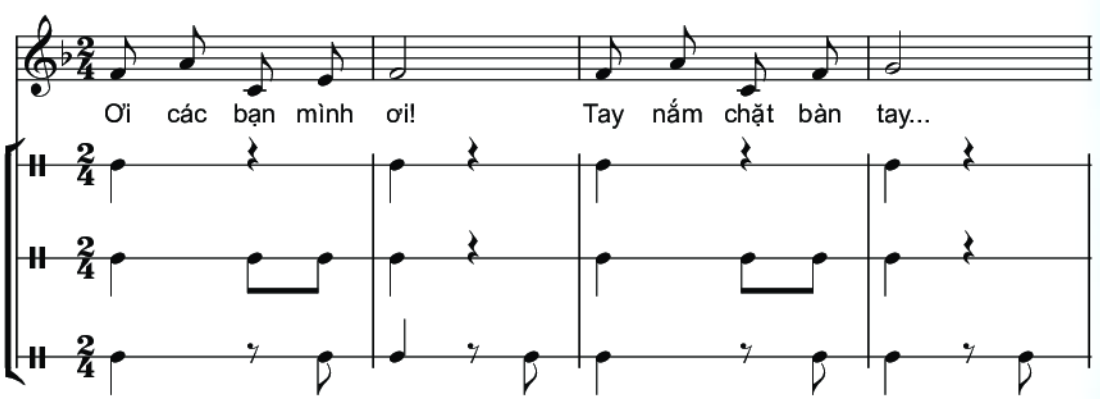
Nhóm 1: *Ơi các bạn ... toả sáng.*

Nhóm 2: *Ta muốn cùng ... mộng vàng.*

Hoà giọng: *Xanh ơi xanh thắm... ước mơ.*

Hát kết hợp nhạc cụ tiết tấu

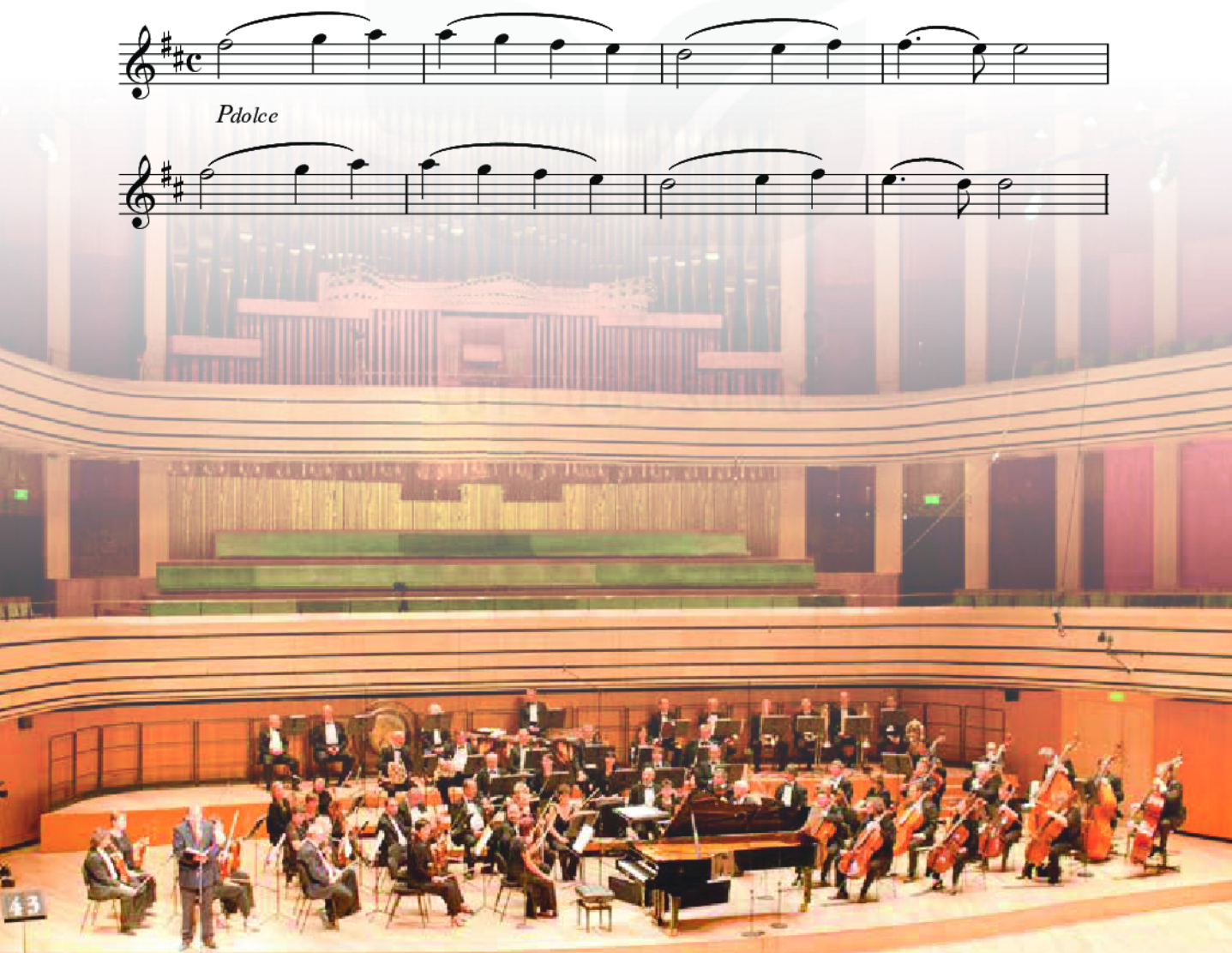
NGHE NHẠC

1 Nghe trích đoạn chương IV bản *Giao hưởng số 9*

(Hợp xướng trong bản *Giao hưởng số 9* của nhạc sĩ Ludwig van Beethoven)

Bản *Giao hưởng số 9* của Ludwig van Beethoven được hoàn thành vào năm 1824, với âm điệu hùng tráng bay bổng như thể hiện sự khát khao, niềm hi vọng của con người về cuộc sống tràn đầy hạnh phúc trong tình thân ái.

2 Trao đổi với bạn về cảm nhận của em sau khi nghe tác phẩm

Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn

- 1 Nghe trích đoạn chương III bản *Concerto cho piano số 2* của nhạc sĩ Chopin do nghệ sĩ Đặng Thái Sơn trình diễn
- 2 Tìm hiểu về nghệ sĩ

Đặng Thái Sơn sinh năm 1958 tại Hà Nội trong một gia đình có truyền thống nghệ thuật. Ông được học đàn với mẹ là nghệ sĩ dương cầm Thái Thị Liên từ khi còn nhỏ tại Trường Âm nhạc Việt Nam (nay là Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam). Ông được Nhà nước cử đi học tập tại Nhạc viện Tchaikovsky, Moscow, Liên bang Nga, nơi được coi là một trong những nơi đào tạo âm nhạc danh tiếng của thế giới.

Ông là nghệ sĩ piano châu Á đầu tiên giành giải Nhất cuộc thi piano quốc tế Frederic Chopin lần thứ X tổ chức tại Ba Lan năm 1980. Ông được Nhà nước trao tặng danh hiệu Nghệ sĩ Nhân dân khi mới 26 tuổi.

Nghệ sĩ Đặng Thái Sơn đã biểu diễn với dàn nhạc tại những trung tâm nghệ thuật lớn, nổi tiếng như: Lincoln Center (New York), Barbican Centre (London), Salle Pleyel (Paris), Opera House Sydney (Sydney)... Ông là một trong số ít nghệ sĩ trên thế giới đã thu âm toàn bộ các tác phẩm của nhạc sĩ thiên tài Frederic Chopin.

Hiện nay, Giáo sư – Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn được mời giảng dạy âm nhạc ở nhiều Học viện âm nhạc danh tiếng như: Kunitachi Music College Tokyo – Nhật Bản, Đại học Montreal – Canada...

Đặng Thái Sơn thường về Việt Nam biểu diễn, tham gia giảng dạy và phát hiện, đào tạo tài năng trẻ cho đất nước.

Kể tên giải thưởng cao nhất Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn đã đạt được.

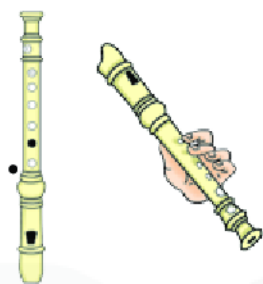
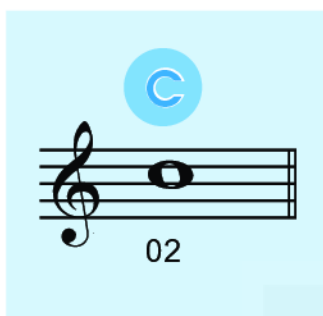

NHẠC CỤ

Recorder

1 Thực hành bấm nốt Đô 2 (C)

Tay trái: Ngón cái bấm lỗ 0, ngón giữa bấm lỗ 2

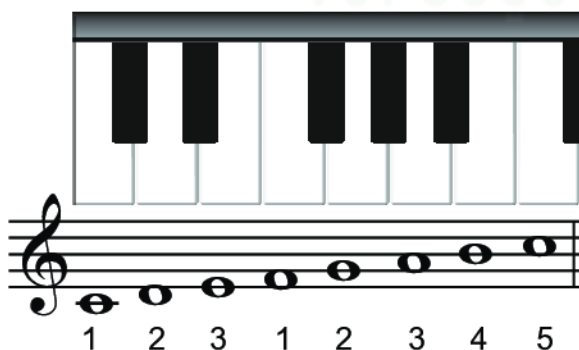

2 Luyện mẫu âm

Kèn phím

1 Luyện gam Đô trưởng với kĩ thuật bấm luân ngón

2 Thực hành kĩ thuật luân ngón vào nét giai điệu Bài đọc nhạc số 1

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- 1 Trình bày ý tưởng và biểu diễn theo nhóm bài *Những ước mơ* kết hợp với nhạc cụ đã học hoặc nhạc cụ tự chế
- 2 Trò chơi âm nhạc: *Hộp quà kì diệu*

Cách chơi: Chia lớp thành hai nhóm. Mỗi nhóm cử đại diện bốc thăm câu hỏi được gắn trên cây thông (nội dung câu hỏi và các hoạt động âm nhạc đã học trong chủ đề 4). Nhóm nào trả lời đúng câu hỏi và thực hiện được các hoạt động âm nhạc sẽ giành được hộp quà.

Với chủ đề “Ước mơ hoà bình”, chúng ta hướng tới một thế giới không còn chiến tranh, mọi người cùng chung sống trong hoà bình.

Ôn tập Học kì I

1. Hát

- Con đường học trò
- Đời sống không già vì có chúng em
- Thầy cô là tất cả
- Những ước mơ

2. Nghe nhạc

- Bài hát *Tháng năm học trò*
- Tác phẩm *The Blue Danube*
- Bài hát *Nhớ ơn thầy cô*
- Trích đoạn chương IV bản *Giao hưởng số 9* của Ludwig van Beethoven

3. Đọc nhạc

- Bài đọc nhạc số 1
- Bài đọc nhạc số 2

4. Nhạc cụ

Nhạc cụ đã chọn

5. Lí thuyết âm nhạc

- Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc
- Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin
- Nhịp $\frac{4}{4}$

6. Thường thức âm nhạc

- Đàn piano
- Hình thức hát bè
- Nghệ sĩ Nhân dân Đặng Thái Sơn

GIẢI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Mưa rơi*.
Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu, sắc thái bản hoà tấu *Mừng hội hoa bông*.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ, cảm nhận được tính chất âm nhạc Bài đọc nhạc số 3.
- **Thường thức âm nhạc:** Hiểu biết về nhạc cụ dân tộc khèn, sáo trúc.

Mưa rơi

(Trích)

Dân ca Khơ-mú

Sưu tầm, ghi âm: Tô Ngọc Thanh

Vừa phải

Mưa rơi cho cây tốt tươi búp chen lá trên cành.
Rừng đẹp trăm hoa rung rinh theo gió. Bướm tung
cánh bay vờn. Bên nương rú rít tiếng cười bao trai
gái đang nô đùa. Đầu sàn có đôi chim
cu đùa nhau gáy, thách đôi én cùng múa vui.

Mưa rơi là bài dân ca của đồng bào Khơ-mú, một dân tộc ít người chủ yếu sống ở miền Tây Bắc, Việt Nam. Bài hát có giai điệu vui tươi, lạc quan, thể hiện không gian tươi đẹp và thanh bình của núi rừng quê hương.

➤ Vận động theo nhịp điệu bài hát đã học

! Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo nhịp

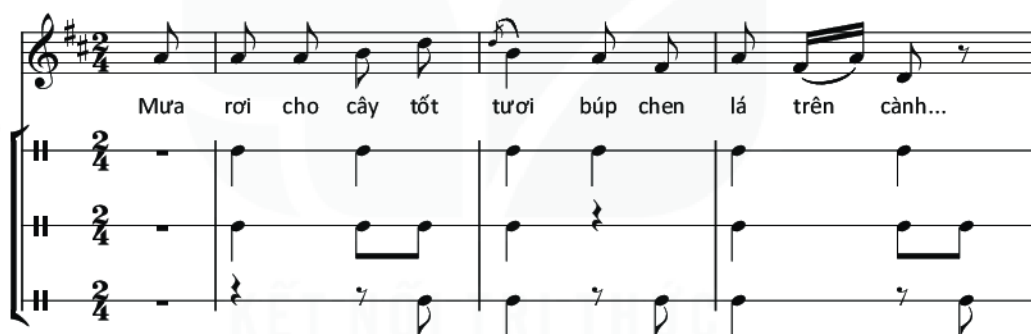

2 Hát theo hình thức nối tiếp

Nhóm 1: *Mưa rơi cho cây tốt tươi ... tung cánh bay vờn.*

Nhóm 2: *Bên nương ríu rít tiếng cười ... cùng mùa vui.*

3 Hát kết hợp nhạc cụ gõ đệm

4 Bài hát *Mưa rơi* gợi cho em cảm xúc gì?

NGHE NHẠC

1 Nghe hoà tấu nhạc cụ dân tộc *Mừng hội hoa bông*

Nhanh vui

Bản hoà tấu nhạc cụ dân tộc *Mừng hội hoa bông* do Nghệ sĩ Ưu tú Nguyễn Hồng Thái chuyển soạn từ giai điệu bài *Mừng hội cướp bông*. Tác giả lấy tiêu đề là *Mừng hội hoa bông*, thể hiện không khí vui tươi rộn rã, tưng bừng của ngày lễ hội mang đậm bản sắc dân tộc.

Các lễ hội truyền thống của cư dân một số vùng ven sông Hồng thuộc đồng bằng Bắc Bộ thường được tổ chức vào dịp đầu xuân để cầu cho mưa thuận gió hoà, cuộc sống ấm no. Theo quan niệm dân gian, trong lễ hội nếu ai lấy được những vật dâng tế như bông lúa, bông hoa thì quanh năm sẽ gặp may mắn, làm ăn tấn tới.

2 Lắng nghe và thể hiện cảm xúc theo nhịp điệu âm nhạc bản hoà tấu nhạc cụ dân tộc *Mừng hội hoa bông*

ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc

Bài đọc nhạc số 3

Vừa phải – Nhịp nhàng

Hoàng Long

a. Luyện đọc cao độ

b. Luyện tập tiết tấu

c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 3

2 Đọc nhạc kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp

3 Em hãy đặt lời cho Bài đọc nhạc số 3 theo chủ đề *Giai điệu quê hương*

Giới thiệu khèn và sáo trúc

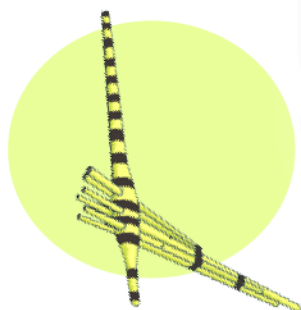
1 Nghe âm thanh của khèn và sáo trúc

2 Tìm hiểu nhạc cụ khèn

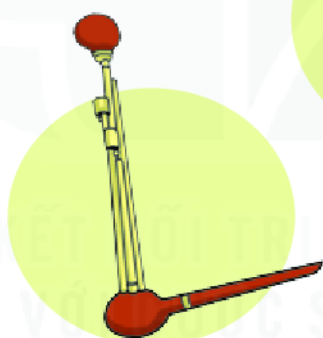
Khèn là loại nhạc cụ hơi có từ lâu đời ở Việt Nam. Khèn có nhiều loại và tên gọi khác nhau như: kèn, đinh năm, ma nhí,...

Khèn gồm nhiều ống có lưỡi lam được ghép với nhau qua một bầu cộng hưởng. Khi thổi, hơi đi qua lưỡi lam sẽ tạo ra âm thanh.

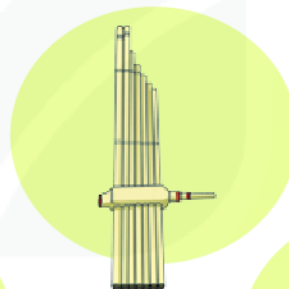
Khèn là nhạc cụ đa âm, khả năng biểu cảm lớn nên có thể độc tấu, hoà tấu hay đệm cho hát hoặc múa. Khèn thường được sử dụng trong sinh hoạt cộng đồng của người Mông, người Thái,...

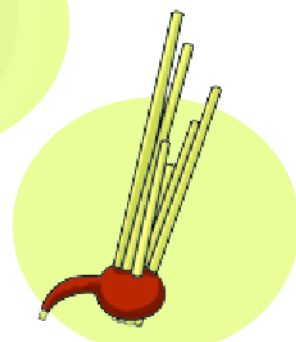
Kèn

Ma nhí

Khèn bè

Đinh năm

3 Tìm hiểu nhạc cụ sáo trúc

Sáo trúc là nhạc cụ hơi phổ biến trong đời sống hằng ngày. Hình ảnh sáo trúc luôn gắn liền với khung cảnh làng quê thanh bình của Việt Nam.

Sáo trúc có 2 loại: sáo dọc và sáo ngang. Sáo được làm bằng ống trúc hoặc ống nứa. Riêng sáo ngang, một đầu được bịt kín bằng máu gà gắn lỗ thổi. Với cấu tạo gồm 1 lỗ thổi và nhiều lỗ bấm, sáo có âm thanh trong trẻo, tươi sáng, diễn tả được nhiều tính chất âm nhạc khác nhau. Sáo có thể biểu diễn độc tấu hay hoà tấu, đệm hát, ngâm thơ...

Sáo ngang

Sáo dọc

- Hãy nêu đặc điểm chung nhất của hai nhạc cụ khèn và sáo trúc.
- Suy tầm 1, 2 bản độc tấu, hoà tấu khèn hoặc sáo trúc (giới thiệu vào tiết Vận dụng – Sáng tạo).

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

1 Biểu diễn bài *Mưa rơi* theo mẫu

Dân ca Khơ-mú

Phối âm: Thanh Vân

Vừa phải

Mưa rơi. Mưa rơi. Mưa rơi cho cây tốt

Mưa rơi. Mưa rơi.

tươi búp chen lá trên cành.

Mưa rơi, mưa rơi...

2 Giới thiệu và hát cùng các bạn lời ca đã đặt cho Bài đọc nhạc số 3

3 Chia sẻ với các bạn về bản độc tấu, hoà tấu của kèn hoặc sáo trúc em đã sưu tầm được

Chủ đề “Giai điệu quê hương” giúp chúng ta thêm hiểu biết, cảm nhận về những giai điệu phong phú, đậm đà bản sắc dân tộc của Việt Nam.

Ngày nay, đất nước đang trên đà phát triển và hoà nhập với nền văn minh thế giới. Các em hãy trân trọng, giữ gìn những giá trị văn hoá mà ông cha ta để lại từ bao đời nay.

MẸ TRONG TRÁI TIM EM

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Chỉ có một trên đời*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ và thể hiện sắc thái Bài đọc nhạc số 4.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết được cung và nửa cung.
- **Thường thức âm nhạc:** Hiểu biết về nhạc sĩ Johannes Brahms và tác phẩm *Lullaby*.
- **Nhạc cụ:** Bước đầu biết chơi nốt Rê trên recorder. Luyện gam Đô trưởng và ứng dụng vào Bài đọc nhạc số 1 với kèn phím.

Chỉ có một trên đời

Nhạc: Trương Quang Lục

Lời: Phỏng ý thơ Nga

Thong thả – Tình cảm

(Nhạc...)

Trên trời cao có muôn ngàn ánh sao.

Trên đồng xanh có muôn ngàn cây lúa. Con chim rừng có

muôn ngàn tiếng ca. Cây trong vườn có muôn ngàn lá hoa.

A á à a à a á a. Riêng mặt trời chỉ

có một mà thôi. Và mẹ em chỉ

có một trên đời. Riêng mặt trời chỉ có một mà thôi.

Và mẹ em chỉ có một trên đời.

Bài hát *Chỉ có một trên đời* được nhạc sĩ Trương Quang Lục phổ nhạc từ ý thơ nước ngoài. Bài hát có nhiều hình ảnh, trong đó mẹ được ví như mặt trời. Bài hát chia thành 2 đoạn:

Đoạn 1: *Trên trời cao ... lá hoa* với giai điệu du dương, tình cảm. Những tiếng a ... a là “cầu nối” để chuyển tiếp sang đoạn 2.

Đoạn 2: *Riêng mặt trời ... có một trên đời* có giai điệu sâu lắng, tha thiết hơn.

🔗 Hát kết hợp vận động

📌 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay vào lời ca được đánh dấu

2 Hát theo các hình thức

Lĩnh xướng:

Nhóm 1: *Trên trời cao ... cây lúa.*

Nhóm 2: *Con chim rừng ... ngàn lá hoa.*

Hoà giọng: *A á à ... có một trên đời.*

3 Hát kết hợp vận động phụ hoạ

4 Thực hiện các hoạt động sau:

- Hãy chia sẻ với bạn về tình cảm của em dành cho mẹ thân yêu.
- Qua cảm nhận của em về bài hát, hãy vẽ bức tranh thể hiện tình cảm mẹ con (sản phẩm sẽ trình bày vào cuối học kì).

Nhạc sĩ Johannes Brahms và tác phẩm *Lullaby*

Tìm hiểu nhạc sĩ Johannes Brahms (J.Brahms)

Thành phố Berlin – nước Đức

Johannes Brahms (1833 – 1897) – nhạc sĩ nổi tiếng người Đức. Ông là nhà soạn nhạc đồng thời là nghệ sĩ đàn piano và chỉ huy dàn nhạc. Các sáng tác của Brahms mang đậm chất âm nhạc truyền thống Đức song vẫn có những sáng tạo riêng, giàu chất trữ tình và những suy tưởng về số phận con người. Vì thế, các tác phẩm của ông có sức sống lâu bền.

Johannes Brahms để lại gia tài âm nhạc lớn có giá trị nghệ thuật gồm các bản giao hưởng, hoà tấu dàn nhạc và nhiều tuyệt phẩm khác như: *Vũ khúc Hungary số 5*, *điệu Valse số 15*,... Ông được đánh giá là một trong những nhà soạn nhạc danh tiếng nhất trong lịch sử âm nhạc thế giới nửa cuối thế kỉ XIX.

2 Nghe và cảm nhận tác phẩm *Lullaby (Bài hát ru)*

Ru con

Nhạc: Johannes Brahms

Lời Việt: Suru tầm

Vừa phải – Tha thiết

Chiều về thu mẹ ngồi ru, ngủ ngoan ngoan con
Bầu trời cao một đàn chim, mãi miết bay đi

yêu ơi. À ơi à, à ơi. Ngủ ngoan nào đi
xa. Dòng sông lặng lờ trôi về mãi chân trời xa

con. Chiều dần xuống, mây mờ trôi, nhẹ nhẹ đu đưa chiếc
xôi. Xào xạc gió ru hàng cây, đang ngủ yên trong giấc

nôi. Chiều dần xuống, mây mờ trôi, con của tôi đã ngủ rồi.
say. Lời mẹ hát, ru vành nôi mang về giấc mơ tuyệt vời.

Bài hát ru của Johannes Brahms được biết đến rộng rãi khiến nhiều người lầm tưởng là một bài dân ca. Đây là bài số 4 trong tập nhạc nhỏ gồm 5 ca khúc nghệ thuật được xuất bản năm 1868 với tên gọi *Brahms's Lullaby (Bài hát ru của Brahms)*. Giai điệu nhẹ nhàng, trong trẻo, sâu lắng, thiết tha như tình cảm dạt dào của người mẹ dành cho đứa con thân yêu của mình. Tác phẩm đã lưu lại lâu bền trong trái tim của đông đảo công chúng khắp nơi.

Sau khi nghe tác phẩm *Lullaby*, em hãy nêu cảm nhận và chỉ ra các câu hát được nhắc lại trong bài.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Giới thiệu cung và nửa cung

1 Nghe và phân biệt độ cao của các âm trong hàng âm cơ bản

2 Tìm hiểu về cung và nửa cung

Cung và nửa cung là đơn vị thường dùng để xác định khoảng cách giữa hai cao độ trong âm nhạc. Giữa các bậc âm cơ bản liên tiếp hình thành 5 khoảng cách 1 cung và 2 khoảng cách 1/2 cung được phân bố và kí hiệu như hình bên:

1 cung, 1 cung, 1/2 cung, 1 cung, 1 cung, 1 cung, 1/2 cung

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 4

Pê-chi-a

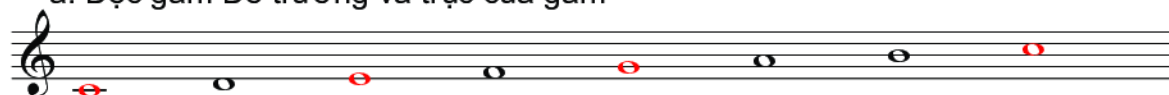
1 Đọc nhạc

Vừa phải – Nhịp nhàng

Sáng tác: Kabalevsky

a. Đọc gam Đô trưởng và trực của gam

b. Luyện tập tiết tấu

c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 4

2 Đọc nhạc kết hợp gõ đệm và đánh nhịp $\frac{4}{4}$

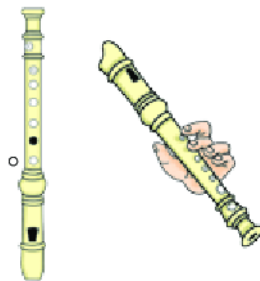
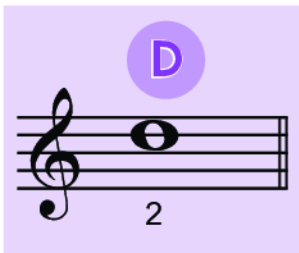

NHẠC CỤ

Recorder

1 Thực hành bấm nốt Rê 2 (D)

Tay trái: Ngón giữa bấm lỗ 2

2 Luyện mẫu âm

3 Thực hành đệm bài hát *Mưa rơi*

Mưa rơi! Mưa rơi! Mưa rơi cho cây tốt
tươi búp chen lá trên cành.

Kèn phím

1 Luyện gam Đô trưởng với kĩ thuật vắt ngón

2 Luyện tập trích đoạn Bài đọc nhạc số 1

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- 1 Đọc nét nhạc và chỉ ra khoảng cách cung và nửa cung giữa 2 nốt

- 2 Biểu diễn bài hát *Chỉ có một trên đời* theo hình thức kết hợp 3 nhóm: Nhóm 1 hát, nhóm 2 vận động, nhóm 3 gõ đệm nhạc cụ

- 3 Làm nhạc cụ từ vật liệu tái chế

Các nhóm trình bày ý tưởng sáng tạo các nhạc cụ gõ đệm và cách làm.

*Tình yêu của mẹ dành cho con là vô bờ bến, không gì đo đếm được.
Em hãy luôn bày tỏ lòng biết ơn, dành tình cảm yêu thương và làm
những việc tốt để mẹ vui lòng*

Ôn tập

1. Hát

- Mưa rơi
- Chỉ có một trên đời

2. Nghe nhạc

Bản hoà tấu nhạc cụ dân tộc
Mừng hội hoa bông

2. Đọc nhạc

- Bài đọc nhạc số 3
- Bài đọc nhạc số 4

4. Nhạc cụ

Nhạc cụ đã chọn

5. Lí thuyết âm nhạc

Cung và nửa cung

6. Thường thức âm nhạc

Khèn và sáo trúc

ĐẾN VỚI ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu nhịp nhàng, thiết tha của bài hát *Auld Lang Syne*.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Hiểu được tác dụng của dấu hoá, bậc chuyển hoá.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 5 và cảm nhận được tính chất nhịp nhàng của nhịp $\frac{3}{4}$.

Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng

Vui – Sôi nổi

Bài hát Nga (Lời Việt: Phong Nhã)

Một vòng tròn xoe, xoay giữa bầu trời, họa sĩ bé xiu vẽ ông

mặt trời. Dạt dào niềm vui, khoái chí tuyệt vời,

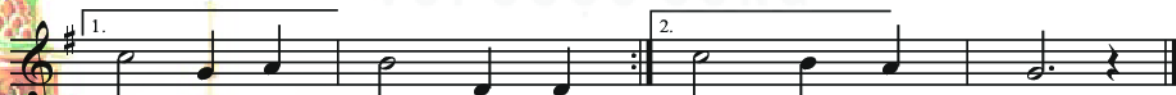
bạn bè năm châu cùng ca hát. Mặt trời

lên mãi mãi sáng tươi. Bầu trời xanh mãi mãi
...lên mãi mãi sáng tươi. Bầu trời xanh mãi mãi

ngát xanh. Và trẻ em vui sống giữa mẹ hiền yêu
ngát xanh. Và trẻ em trên thế giới nguyện cùng nhau...

dấu thật êm ấm. Mặt trời... ...tiến đến chân trời.

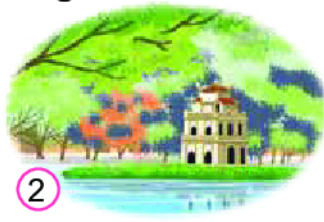
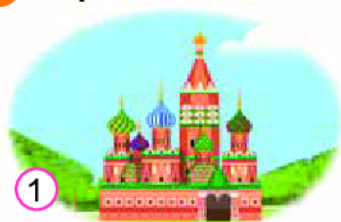
Bài hát *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng* có giai điệu vui tươi, trong sáng, thể hiện tình bạn, tình yêu thương chân thành, ngây thơ của trẻ em trên toàn thế giới. Bài hát chia thành 2 đoạn:

Đoạn 1: *Một vòng tròn xoe ... ca hát* với tính chất âm nhạc nhẹ nhàng.

Đoạn 2: *Mặt trời lên ... đến chân trời* có tính chất âm nhạc mạnh mẽ, sôi nổi thể hiện ước mơ của tuổi thơ.

Chọn hình ảnh của nước Nga

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Một vòng tròn xoe, xoay giữa bầu trời,
1 2 3 4 1 2 3 4
hoạ sĩ bé xịu vẽ ông mặt trời...

Hát kết hợp nhạc cụ tiết tấu

Một vòng tròn xoe, xoay giữa bầu trời,...

NGHE NHẠC

Nghe và cảm nhận bài hát *Auld Lang Syne* – Robert Burns

Auld Lang Syne

Vừa phải

Auld Lang Syne (Bài ca tạm biệt) là bài hát có lời thơ của Robert Burns (Scotland) viết năm 1788 phổ theo giai điệu âm nhạc dân gian Scotland. Bài hát nổi tiếng ở nhiều quốc gia nói tiếng Anh, giai điệu nhẹ nhàng, trữ tình, thường được sử dụng trong khung cảnh lưu luyến khi chia tay.

Vận động theo nhịp điệu bài hát *Auld Lang Syne*

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Các bậc chuyển hoá, dấu hoá

1 Nghe âm thanh trên đàn và cảm nhận độ cao của các âm

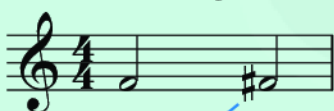
2 Tìm hiểu các bậc chuyển hoá và dấu hoá

a. Bậc chuyển hoá: Mỗi bậc âm cơ bản khi nâng cao hoặc hạ thấp được gọi là các bậc chuyển hoá và được kí hiệu bằng các dấu hoá.

b. Dấu hoá

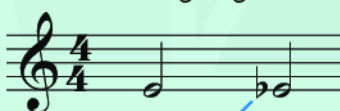
Là kí hiệu dùng để thay đổi độ cao của các nốt nhạc trong bản nhạc.
Có 3 loại dấu hoá thường dùng là:

Dấu thăng #

Nâng cao nốt nhạc lên nửa cung

Dấu giáng b

Hạ thấp nốt nhạc xuống nửa cung

Dấu hoàn (bình) ♮

Hủy bỏ hiệu lực của dấu thăng hoặc dấu giáng.

c. Cách sử dụng dấu hoá

Dấu hoá theo khoá

Đặt ở sau khoá nhạc (đầu khuôn nhạc) gọi là hoá biểu. Các dấu hoá trong hoá biểu được ghi cùng một loại, nó có hiệu lực với tất cả các nốt cùng tên trong bản nhạc. Trên hoá biểu có thể có từ 1 đến 7 dấu hoá.

Thăng #

Dấu hoá bất thường

Đặt ở trước nốt nhạc, có hiệu lực với các nốt cùng tên đứng sau nó trong phạm vi một ô nhịp

Son thăng

Son

Độc nhạc

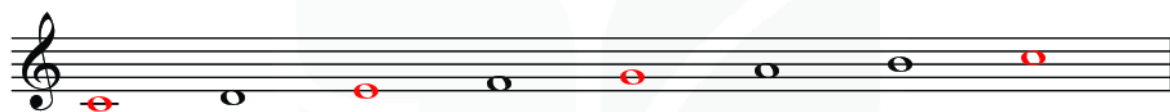
Bài đọc nhạc số 5

Vừa phải – Nhịp nhàng

Lan Vân

a. Đọc gam Đô trưởng và trực của gam

b. Luyện tập tiết tấu kết hợp quãng

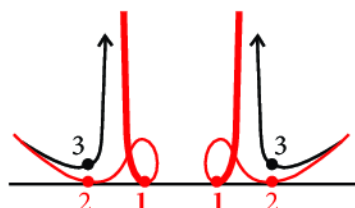
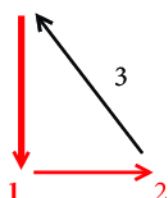
c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 5

Độc nhạc kết hợp với các hoạt động sau:

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

1 Hãy tìm các nốt nhạc phù hợp với kí hiệu sau:

2 Tìm các nốt nhạc chuyển hoá trong dòng nhạc dưới đây:

3 Đọc nhạc, hát lời và vận động theo nhịp Bài đọc nhạc số 5

Nắng xuân

Nhạc: Lan Vân

Lời: Hoàng Anh

Vừa phải – Nhịp nhàng

Theo làn gió đưa nắng lên toả ánh sáng chan hoà.

Xuân về thắm tươi, én bay khắp lưng trời.

Chủ đề 7 đã đưa các em đến với một số tác phẩm âm nhạc nước ngoài. Các em hãy tìm hiểu, sưu tầm thêm những ca khúc, bản nhạc trên thế giới có nội dung sâu sắc, mang tính nghệ thuật để chia sẻ, lan toả đến mọi người thân yêu.

BÁC HỒ VỚI THIẾU NHI

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Bác Hồ – Người cho em tất cả*. Biết thể hiện bài hát bằng các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe và cảm nhận giai điệu, sắc thái, nội dung bài hát *Việt Nam quê hương tôi*.
- **Thường thức âm nhạc:** Hiểu biết đôi nét về cuộc đời, thành tựu âm nhạc của nhạc sĩ Phạm Tuyên và bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*.
- **Nhạc cụ:** Luyện mẫu âm, ứng dụng đệm trích đoạn bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*.

HÁT

Bác Hồ – Người cho em tất cả

Hồn nhiên – Trong sáng

Nhạc: Hoàng Long – Hoàng Lân

Lời: Phong thơ Phong Thu

Cho ánh nắng ban mai là những sớm bình minh. Cho những đêm trăng
đẹp là chị Hằng tươi xinh. Cây cho trái và cho hoa,
sông cho tôm và cho cá, đồng ruộng cho bông lúa chim tặng
lời reo ca. Anh bộ đội đến nhà, cho em lòng dũng cảm.
Cô giáo cho bài giảng yêu xóm làng thiết tha. Cùng em vượt đường
xa xôi là chiếc khăn quàng thắm tươi. Cho em tất
cả, Người mang cho em cuộc đời mới tươi sáng đầy ước mơ.
Người cho em tất cả là Bác Hồ Chí Minh.

Bác Hồ – Người cho em tất cả là một bài hát có giai điệu nhịp nhàng, trong sáng, lời ca chứa đựng cảm xúc hồn nhiên của trẻ thơ trước khung cảnh thiên nhiên tươi đẹp và tình cảm xóm làng thân thương. Bài hát bày tỏ lòng biết ơn của thiếu nhi với Bác Hồ, người đã đem lại ánh sáng, ước mơ và cuộc đời tự do, hạnh phúc cho nhân dân Việt Nam. Bài hát chia thành 2 đoạn:

Đoạn 1: *Cho ánh nắng ... thiết tha.*

Đoạn 2: *Cùng em vượt đường xa ... là Bác Hồ Chí Minh.*

1 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo nhịp

2 Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Nhóm 1: Câu 1: Cho ánh nắng ... chị Hằng tươi xinh

Câu 3: Anh bộ đội ... dũng cảm

Nhóm 2: Câu 2: Cây cho trái và cho hoa ... reo ca

Câu 4: Cô giáo cho ... thiết tha

Hoà giọng: Cùng em vượt đường xa ... là Bác Hồ Chí Minh

3 Sau khi học hát, em ấn tượng với hình ảnh nào? Hãy ghi lại những cảm xúc của mình

NGHE NHẠC

1 Nghe bài hát

Việt Nam quê hương tôi (Trích)

Khoan thai – Tha thiết

Nhạc và lời: Đỗ Nhuận

2 Chia sẻ với bạn cảm xúc của em sau khi nghe bài hát

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Phạm Tuyên và bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*

Ca khúc *Như có Bác trong ngày đại thắng* được vang lên vào ngày 30/4/1975

Tìm hiểu về nhạc sĩ Phạm Tuyên

Nhạc sĩ Phạm Tuyên sinh năm 1930, quê ở Hải Dương. Ông là nhạc sĩ nổi tiếng có nhiều đóng góp cho nền âm nhạc Việt Nam.

Nhạc sĩ Phạm Tuyên bắt đầu sáng tác từ những năm 1950. Trong hơn nửa thế kỉ qua, ông đã có rất nhiều bài hát được công chúng yêu thích như: *Bám biển quê hương*, *Chiếc gậy Trường Sơn*, *Từ làng Sen*, *Từ một ngã tư đường phố*, *Chiếc đèn ông sao*, *Cánh én tuổi thơ*, *Như có Bác trong ngày đại thắng*, ...

Năm 2012, ông được Nhà nước trao tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

Như có Bác trong ngày đại thắng

Nhanh – Phần khởi

Nhạc và lời: Phạm Tuyên

The musical score is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of four staves of music. The lyrics are written below the notes. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'Nhanh' (Fast) and the section is 'Phần khởi' (Intro). The lyrics for the first staff are: 'Như có Bác Hồ trong ngày vui đại thắng. Lời Bác'. The second staff continues the melody with the lyrics: 'nay đã thành chiến thắng huy hoàng. Ba mươi năm đấu tranh giành toàn vẹn non'. The third staff continues with: 'sông. Ba mươi năm dân chủ cộng hoà kháng chiến đã thành công. Việt'. The fourth staff is a repeat of the first two measures, marked with a double bar line and a repeat sign. It includes first and second endings. The lyrics for the fourth staff are: 'Nam! Hồ Chí Minh. Việt Nam! Hồ Chí Minh. Việt... ...Nam! Hồ Chí Minh.'

2 Tìm hiểu bài hát: *Như có Bác trong ngày đại thắng* Kể chuyện âm nhạc

Âm vang một khúc khải hoàn ca

“Tôi viết ca khúc với tình cảm của một người dân đã qua hai cuộc chiến tranh và luôn mong mỗi ngày giải phóng. Cho nên nếu ngày giải phóng đến rồi thì đây là một tiếng reo vui”... Đó là những lời tâm sự của nhạc sĩ Phạm Tuyên khi nói về nguồn cảm hứng sáng tác ca khúc *Như có Bác trong ngày đại thắng*. Hồi tưởng về những kỉ niệm gắn liền với sự ra đời của ca khúc đặc biệt này, ông xúc động kể lại bầu không khí hân hoan chờ đợi chiến thắng vinh quang của cả dân tộc vào những ngày cuối tháng 4 năm 1975. Ngày vui đại thắng càng đến gần, nhân dân cả nước càng nhen ngào hương về Bác Hồ – vị Cha già kính yêu của 50 triệu người Việt Nam. Bác đã đi xa nhưng chiến thắng này vẫn luôn ghi dấu công lao vĩ đại của Người.

Đêm ngày 28/4/1975, phi đội Quyết Thắng ném bom sân bay Tân Sơn Nhất, giành thắng lợi lịch sử cho Không quân nhân dân Việt Nam. Tin tức báo hiệu cho ngày toàn thắng ấy khiến cả nước rộn ràng vui mừng. Hoà chung với niềm phấn chấn của dân tộc, nhạc sĩ Phạm Tuyên đã đặt bút viết bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng* và hoàn thành chỉ trong vòng hai giờ đồng hồ. Ông kể rằng: “Chưa bao giờ tôi viết nhanh, lại viết trong nhen ngào, xúc động đến tột độ như lần ấy”.

Đến ngày 30/4/1975, khi miền Nam được giải phóng, lá cờ Tổ quốc tung bay trên dinh Độc Lập cũng là lúc bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng* được vang lên. Theo lời của nhạc sĩ Phạm Tuyên, bài hát vừa là một tiếng reo vui đưa tin chiến thắng lan toả khắp đất nước và trên cả thế giới, vừa là một giai điệu thiêng liêng khiến mọi người rưng rưng nước mắt. Ca khúc ngắn gọn và giai điệu dễ nhớ ấy chứa đựng niềm hạnh phúc lớn lao trước một dấu mốc của lịch sử và cả nỗi bồi hồi nhớ thương vị lãnh tụ Hồ Chí Minh vẫn luôn sống mãi trong trái tim mỗi người dân đất Việt. Giá trị thiêng liêng đó khiến bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng* không chỉ trở thành khúc khải hoàn ca của một chiến thắng vĩ đại, mà còn là những tiếng ca tái hiện bầu không khí của cả một thời đại. Gần nửa thế kỉ sau giai điệu bài hát vẫn tha thiết, hân hoan, lan toả mạnh mẽ trong tâm hồn nhân dân Việt Nam.

Ngọc Trâm (ghi theo lời kể của nhạc sĩ Phạm Tuyên)

- Kể tên những sáng tác tiêu biểu của nhạc sĩ Phạm Tuyên. Nhạc sĩ đã được Nhà nước trao tặng giải thưởng gì?
- Nhạc sĩ Phạm Tuyên sáng tác bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng* trong hoàn cảnh nào?
- Các em hãy cùng hát vang bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*.

NHẠC CỤ

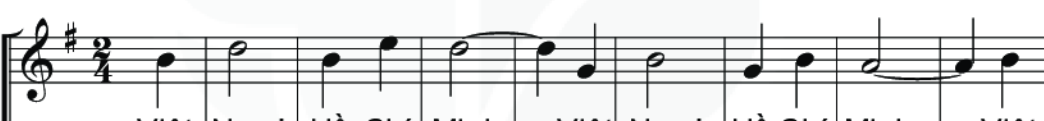
1 Luyện mẫu âm

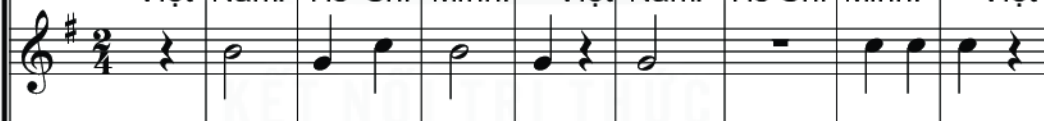
4 2 5 4 2 3 3 3 3 5 4

2 Thực hành đệm trịch đoạn bài hát *Như có Bác trong ngày vui đại thắng*

Như có Bác trong ngày đại thắng

Việt Nam! Hồ Chí Minh. Việt Nam! Hồ Chí Minh. Việt

4 2 5 4 2 2 3 3 3

Nam! Hồ Chí Minh. Việt Nam! Hồ Chí Minh

4 2 5 4 4 5 3 5 4

[illegible]

- Đệm trích đoạn bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng* bằng nhạc cụ giai điệu theo mẫu âm đã luyện tập
- Biểu diễn bài hát *Bác Hồ – Người cho em tất cả* kết hợp vận động phụ họa hoặc thể hiện theo ý tưởng sáng tạo

Qua chủ đề “Bác Hồ với thiếu nhi”, chúng ta hãy luôn tích cực học tập và làm theo tấm gương của Người.

Ôn tập Học kì II

1. Hát

- *Mưa rơi*
- *Chỉ có một trên đời*
- *Hãy để mặt trời luôn chiếu sáng*
- *Bác Hồ – Người cho em tất cả*

2. Nghe nhạc

- Hoà tấu nhạc cụ dân tộc bài *Mừng hội hoa bông*
- Bài hát *Auld Lang Syne*
- Bài hát *Việt Nam quê hương tôi*

3. Đọc nhạc

- Bài đọc nhạc số 3
- Bài đọc nhạc số 4
- Bài đọc nhạc số 5

4. Nhạc cụ

Nhạc cụ đã chọn

5. Lí thuyết âm nhạc

- Cung và nửa cung
- Các bậc chuyển hoá, dấu hoá

6. Thường thức âm nhạc

- Nhạc cụ dân tộc
- Nhạc sĩ Johannes Brahms và tác phẩm *Lullaby*
- Nhạc sĩ Phạm Tuyên và bài hát *Như có Bác trong ngày đại thắng*

GIẢI THÍCH MỘT SỐ THUẬT NGỮ VÀ KHÁI NIỆM ÂM NHẠC

Thuật ngữ	Giải thích	Trang
Đa âm	Là cách cấu tạo nhạc dựa trên sự kết hợp đồng thời một số bè độc lập.	42
Độc tấu	Là một người biểu diễn một loại nhạc cụ, có thể có hoặc không có nhạc cụ khác đệm theo.	9
Gam	Là sự nối tiếp liên bậc đi lên hoặc đi xuống của các âm trong phạm vi một quãng 8.	11
Bản giao hưởng	Là tác phẩm viết cho dàn nhạc lớn – dàn nhạc giao hưởng biểu diễn.	29
Hàng âm cơ bản	Là sự tiếp nối các bậc âm cơ bản: Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La – Si.	50
Hát bè đuôi	Là một hình thức hát bè, trong đó các bè có giai điệu và lời ca giống nhau, nhưng xuất phát ở những thời điểm khác nhau.	27
Hoà âm	Là sự kết hợp của những âm thanh theo quy luật.	26
Hoà tấu	Nhiều người biểu diễn một bản nhạc bằng nhiều nhạc cụ.	9
Phức điệu	Là cách hát và biểu diễn nhạc cụ với các bè có giai điệu khác nhau cùng vang lên nhưng tạo được sự hài hoà về âm thanh.	26
Ứng tác	Là sự sáng tạo, phát triển trên nền một âm hình tiết tấu hoặc nét giai điệu có sẵn. Ứng tác còn được hiểu là sáng tạo hoặc biểu diễn mang tính ngẫu hứng tại chỗ.	12

Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Biên tập nội dung: PHẠM LAN ANH

Biên tập mỹ thuật: BÙI QUANG TUẤN

Thiết kế sách: ĐINH THANH LIÊM

Trình bày bìa: NGUYỄN BÍCH LA

Minh họa: ĐINH THANH LIÊM

Sửa bản in: PHẠM LAN ANH

Chế bản: CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC HÀ NỘI

Bản quyền © (2020) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng kí quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Âm nhạc 6

Mã số: .....

In ..... bản, (QĐ ....) khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in: ..... địa chỉ .....

Cơ sở in: ..... địa chỉ .....

Số ĐKXB: .....2020/CXBIPH/...../GD.

Số QĐXB: /QĐ - GD - HN ngày ... tháng ... năm 20...

In xong và nộp lưu chiểu tháng ... năm 20...

Mã số ISBN: .....